

Lietuvos Respublikos Prezidentui  
Lietuvos Respublikos Seimo valdančiajai koalicijai  
Lietuvos Respublikos Seimo nariams  
Lietuvos Respublikos vyriausybei

## PAREIŠKIMAS

### Dėl lietuvių kalbos valstybinio statuso naikinimo

2021 m. gegužės 5 d.  
Vilnius

Praėjusių metų gruodžio mėnesį atkreipėme visuomenės dėmesį į spartėjantį mūsų valstybės ardymą ir įspėjome, kad „Saulės iš Rytų“ nešėjų palikuonys (Gintautas Paluckas, Linas Jonauskas, Tomas Bičiūnas, Algirdas Sysas, Orinta Leiputė, Julius Sabatauskas) ėmėsi Lietuvos išvalstybinimo darbo ir dangstydami asmens tapatybės žymenų apsauga siūlė asmens dokumentuose ir Lietuvos civilinės būklės aktuose užsieniečio asmens vardą ir pavardę įrašyti lotyniškais rašmenimis pagal atitinkamos tautinės mažumos kalbos taisykles, iš esmės naikinant valstybinį lietuvių kalbos statusą.

Kilus visuomenės pasipiktinimui šie politikai laikinai atsitraukė. Tačiau į atvirą kovą su lietuvių kalbos valstybiniu statusu šiuo metu stoja sisteminiai Lietuvos valstybingumo naikintojai iš TS–LKD partijos, kurie, prisidengdami tariamos „Laisvės partijos“ iniciatyvomis, mėgina naikinti konstitucines piliečių teises ir laisves, klaidinančiai aiškindami visuomenei, neva TS–LKD išlieka svarbiausia šalies piliečių konstitucinių teisių ir vertybių saugotoja.

Šią iliuziją ypač išsklaido tariamai „laisvės partijos“ veikėjų inicijuoti, bet valdančios koalicijos vyriausybės tvirtai palaikomi Civilinio kodekso 2.40 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Valstybinės kalbos įstatymo Nr. I-779 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai TAP-21-376(2) (21-20405(3)) (toliau – **Projektai**), kuriuos vyriausybė numachiui svarstyti š. m. gegužės 5 dieną.

### Atkreipiame visuomenės dėmesį į valdžios nuoseklumą naikinant valstybinį lietuvių kalbos statusą:

1. Projektų aiškinamajame rašte (**AR**), kurį pasirašo A. Armonaitė, nurodoma, kad VĮ Registrų centrui nuolat teikiami registruotii pavadinimai, kuriuose naudojamos „q“, „x“ ar „w“ raidės. Esą šiuo metu yra registruoti 5720 juridiniai asmenys, kurių pavadinimuose šios raidės vartojamos, o tai esą patvirtina poreikį keisti minėtą teisinį reguliavimą, sudarant palankesnes sąlygas verslui pradėti.
2. Projektais iš Civilinio kodekso siekiama pašalinti nuostatą, kad juridinio asmens pavadinimas būtų **sudarytas laikantis lietuvių bendrinės kalbos normų**. Siekiama, kad jis būtų sudaromas **kita kalba**, papildant lietuvių kalbos abėcėlę **X, W, Q raidėmis**. Ir tik juridinio asmens pavadinimas lietuvių kalba būtų sudaromas laikantis valstybinės kalbos įstatyme nustatytų reikalavimų. Be to, nurodoma, kad priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Šie projektai akivaizdžiai parodo, kad dabartinė valdžia konstitucinį valstybinės lietuvių kalbos statusą siekia modifikuoti ne tik pagal šalies „autonomininkų“ (Teisingumo ministrės) pageidavimus, bet ir pagal valstybinės įmonės Registrų centro poreikius. Tokias išvadas leidžia daryti Vyriausybės kanceliarijos ekonomikos politikos grupės parengta pažyma, kurioje konstatuota, kad **Projektai atitinka Vyriausybės programos nuostatas** dėl neva palankesnių sąlygų verslui sudarymo. O vyriausybės nutarimo projektu **siūloma pritarti Projektams** ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui, įgaliojant jame atstovauti Ekonomikos ir inovacijų ministrę A. Armonaitę arba viceministrę J. Neliupšienę (pastarosios Lietuvos valstybingumo niekada nepuoselėjo).

**Nacionalinis susivienijimas pažymi, kad Konstitucinis Teismas (KT) yra nurodęs kelis kriterijus, atskleidžiančius lietuvių kalbai suteikto valstybinės kalbos statuso reikšmę tautai:**

- Jis „užtikrina tautos suvereniteto raišką, valstybės ir jos teritorijos vientisumą, nedalomumą, normalų valstybės ir savivaldybių įstaigų funkcionavimą“, „saugo tautos tapatumą, yra viena iš **asmens integravimosi į Lietuvos visuomenę, asmens tapimo visaverčiu valstybinės bendruomenės – pilietinės Tautos nariu sąlygų.**“ (1999 m. spalio 21 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. KT nutarimai).
- Konstitucijos 14 straipsnis įpareigoja, kad „**lietuvių kalba privalo būti vartojama visose valstybės ir savivaldos institucijose, visose Lietuvoje esančiose įstaigose, įmonėse ir organizacijose; įstatymai ir kiti teisės aktai turi būti skelbiami valstybine kalba.**“ (1999 m. spalio 21 d. KT nutarimas).

Neabejotina, kad dabartinės valdžios iniciatyva rašyti juridinių asmenų pavadinimus užsienio kalbomis iš esmės **reiškia prievolę lietuvių kalbos raidyną papildyti X, W, Q raidėmis.**

Minėta iniciatyva yra ne tik antikonstitucinė, atskleidžianti valdžios negebėjimą atstovauti nepriklausomai Lietuvos valstybei ir savo Tautai, bet ir apgailėtinais merkantiliška, nes yra kildinama iš poreikio geriau tvarkyti valstybinės įmonės Registrų centro duomenis ir grindžiama neapčiuopiama bei nenusipėjama materialine nauda ateityje – nėra jokių konkrečių nuorodų, kaip pagerėtų juridinių asmenų padėtis Lietuvoje, leidus jų pavadinimuose rašyti **X, W, Q** raides.

Nėra jokios būtinybės įrodinėti valstybinės kalbos, kaip ypatingą konstitucinę svarbą viešajame gyvenime turinčio instituto, svarbą, kurią daugelį kartų ne vienoje nutartyje yra akcentavęs Konstitucinis Teismas. Lygiai taip pat nėra būtinybės įrodinėti, kad Projektuose siūlomas teisinis reguliavimas, sukuriant galimybes rašyti juridinių asmenų pavadinimus užsienio kalbų raidėmis, šiurkščiai pažeidžia konstitucinį lietuvių kalbos valstybinį statusą.

Stebėdami teisinį valdžios nihilizmą, kuris pastaruoju metu ypač reiškiasi praktiniais veiksmais, mėginant riboti piliečių konstitucines teises ir laisves (žodžio ir įsitikinimų laisvę, autonomijų kūrimą šalyje, dvikalbystę ar trikalbystę, mokslinius Lietuvos valstybės istorijos tyrinėjimus ir kt.), jos veiksmus siejame su Lietuvai nedraugiškų valstybių norais ardyti Lietuvos valstybingumą. Pastaroji valdžios iniciatyva neabejotinai yra susijusi su valdžios viešu atsisakymu paklusti nustatyta konstitucinei tvarkai bei valdžios ketinimais revizuoti lietuvių kalbos valstybinį statusą, galimai pagal nedraugiškos valstybės įgeidžius, kuriuos mėginama dangstyti VĮ Registrų centro duomenų tvarkymo poreikiais.

Todėl Nacionalinis susivienijimas pareiškia, kad Lietuvos Respublikos Konstitucija ir lietuvių kalba nėra jokios politinės partijos nuosavybė, ar tai būtų TS–LKD, ar „laisvės partija“, socialdemokratai ar liberalai.

Mėginimas dirbtinai pakeisti lietuvių kalbos raidyną negalės būti nebaudžiamai primestas visai lietuvių Tautai, kuri, balsuodama referendume, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 straipsnyje įtvirtino nuostatą, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba. Pažymime, kad naikinant konstitucinį lietuvių kalbos valstybinį statusą taip pat nebus galimybės dangstyti nei Registrų centro, nei „autonomininkų“ poreikiais. Šie veiksmai bus atvirai įvardinti kaip nepriklausomos Lietuvos valstybės interesų išdavystė, o tokius sprendimus priėmę asmenys įgis atitinkamą statusą.

Įspėjame, jog dėsime visas pastangas, kad Lietuvos piliečiai žinotų apie kiekvieną Vyriausybės ir Seimo narį, balsavusį už šį sprendimą naikinti lietuvių kalbos valstybinį statusą.

Nacionalinio susivienijimo valdyba

Valdybos vardu pasirašo atsakingasis sekretorius Arnas Simutis

